

Projekt: Kryptoanalýza klasických šifier pomocou veľkých jazykových modelov

Technická dokumentácia

6. júna 2025

Obsah

1	Anotácia	3
2	Úvod	3
2.1	História kryptoanalýzy	3
2.2	Prečo LLM v kryptoanalýze	3
3	Architektúra systému	4
4	Návrh databázy	4
4.1	Konceptuálny model	4
4.1.1	Entity	4
4.1.2	Vzťahy medzi entitami	5
4.2	Logický model	5
4.2.1	Tabuľky a ich štruktúra	6
5	Implementačné detaily	7
5.1	Server a API endpointy	7
5.2	Integrácia LLM	7
5.3	Databázové operácie	7
6	Webová aplikácia	7
6.1	Front-end a používateľské funkcie	7
6.2	Architektúra front-endu	8
6.3	Autentifikácia a správa používateľov	8
6.4	Hlavná stránka – Dešifrovanie	8
6.5	Tabulkové údaje	8
7	Bezpečnostné opatrenia	9
7.1	Hašovanie hesiel	9
7.2	OAuth 2.0 integrácia	9
7.3	Bezpečné pripojenie k databáze	9
7.4	Ochrana proti SQL injection	9
7.5	Rate limiting	9
7.6	XSS a ochrana na strane klienta	10

8 Ukážky dôležitých SQL dotazov	10
8.1 Overenie prihlasovacích údajov používateľa	10
8.2 Vloženie nového pokusu o dešifrovanie	10
8.3 Výber histórie dešifrovacích pokusov	10
8.4 Uloženie manuálnej korekcie výsledku	11
9 Testovanie	11
9.1 Jednotkové testy	11
9.2 Integrované testy	11
10 História vývoja	12
10.1 Analýza histórie commitov	12
11 Budúce vylepšenia	12
11.1 Rozšírenie podporovaných šifier	13
11.2 Vylepšenie modelov	13
11.3 Vylepšenie používateľského rozhrania	13
11.4 Optimalizácia výkonu	13
11.5 Bezpečnostné vylepšenia	13
11.6 Rozšírenie funkcionality	14
12 Nasadenie a údržba	14
12.1 Docker kontajnerizácia	14
12.2 CI/CD pipeline	14
12.3 Zálohovanie dát	14
12.4 Monitorovanie a logovanie	14
13 Záver	15
14 Zoznam literatúry	15
15 Integrácia veľkých jazykových modelov	16
15.1 Výber a implementácia modelov	16
15.2 Architektúra dešifrovacieho modulu	16
15.3 Proces dešifrovania	17
15.4 Metriky a vyhodnotenie	17
15.5 Optimalizácia výkonu	18

1 Anotácia

Tento dokument predstavuje technickú dokumentáciu projektu zameraného na kryptografickú analýzu klasických šifrovacích metód s využitím veľkých jazykových modelov (LLM). Cieľom projektu je výskum a implementácia inovatívnych kryptoanalytických postupov, ktoré kombinujú tradičné metódy lúštenia šifier s modernými technikami strojového učenia. Vytvorený systém umožňuje dešifrovanie klasických šifier (Cézarova šifra, substitučné a Vigenèrovo šifrovanie, transpozičné šifry a pod.) pomocou LLM modelov, pričom poskytuje webovú aplikáciu na nahrávanie zašifrovaných textov, sledovanie výsledkov dešifrovania a správu používateľov. Dokumentácia popisuje architektúru mikroservisného systému, návrh databázy, integráciu LLM, implementačné detaily, webovú aplikáciu, bezpečnostné mechanizmy, ukážky SQL dotazov, testovanie, históriu vývoja, budúce vylepšenia, nasadenie a údržbu, a záver s zhodnotením prínosov projektu.

2 Úvod

2.1 História kryptoanalýzy

Kryptografia a kryptoanalýza majú bohatú históriu siahajúcu tisíce rokov do minulosti. Už v staroveku sa používali jednoduché šifrové techniky – napríklad v Spartskom vojsku transpozičná šifra so skytalou (kožený prúžok omotaný okolo tyče) na maskovanie textu. V 1. storočí pred n.l. zaviedol Julius Caesar jednoduchú substitučnú šifru (tzv. Cézarova šifra), v ktorej sú písmená posunuté o stanovený počet pozícií v abecede. Po stáročia sa vývoj šifier a metód ich lúštenia (kryptoanalýzy) uberal ruka v ruku – významným medzníkom bol 9. storočie n.l., keď arabský vedec Al-Kindí opísal metódu frekvenčnej analýzy na lámanie monoalfabetických substitučných šifier. Frekvenčná analýza využíva štatistické rozloženie písmen v jazyku a umožnila po prvý raz systematicky lúštiť zašifrované správy bez znalosti kľúča. Ďalší rozvoj priniesli polyalfabetické šifry (napr. Vigenèrova šifra zo 16. storočia), ktoré frekvenčnú analýzu sťažili – ich prelomenie však umožnili nové postupy (napr. Friedmanov index zhody pre určenie dĺžky kľúča Vigenèrovej šifry). V 20. storočí počas 2. svetovej vojny dosiahol pokrok kryptoanalýzy vrchol v prelomení nemeckej šifry Enigma, na čom sa podieľali matematické postupy aj prvé elektromechanické počítače. História teda ukazuje neustály súboj medzi tvorcami šifier a kryptoanalytikmi – každá nová šifra viedla k vynálezu nových metód na jej prelomenie.

2.2 Prečo LLM v kryptoanalýze

V súčasnosti do tejto oblasti vstupujú metódy umelej inteligencie a strojového učenia. Veľké jazykové modely (LLM) ako GPT-3 alebo GPT-4 preukázali schopnosť analyzovať a generovať prirodzený jazyk, a otvára sa otázka, do akej miery dokážu pomôcť pri lúštení zašifrovaných textov. Klasická kryptoanalýza je často formulovaná ako problém hľadania správneho kľúča alebo princípu šifry pomocou matematických a štatistických metód. LLM na to idú z iného smeru – ako modely jazyka sa snažia predpovedať najpravdepodobnejšie slová a vety, ktoré by mohli byť v texte. Tým pádom môžu využiť svoje znalosti o štruktúre jazyka na odhalenie vzorcov v šifrovanom texte.

3 Architektúra systému

Systém je navrhnutý ako moderná webová aplikácia s mikroservisnou architektúrou. Hlavné komponenty zahŕňajú:

- Webový server (Flask) – spracováva HTTP požiadavky, autentifikáciu a biznis logiku
- Databáza (PostgreSQL) – ukladá údaje o používateľoch, pokusoch a výsledkoch
- LLM modul – obsahuje modely a logiku pre dešifrovanie
- Webové rozhranie – poskytuje používateľské rozhranie (HTML, CSS, JavaScript)

4 Návrh databázy

4.1 Konceptuálny model

Návrh databázy prešiel tromi úrovňami: konceptuálny model, logický model a fyzický model. V tejto sekcii najprv popíšeme konceptuálny ER model a entity, potom logický model s atribútmi a väzbami a nakoniec fyzickú realizáciu v PostgreSQL vrátane schém tabuliek.

4.1.1 Entity

- **Šifry** – reprezentujú druhy klasických šifier, ktoré systém eviduje a vie analyzovať. Každá šifra má:
 - Identifikátor
 - Názov
 - Historické obdobie pôvodu
 - Krajina/miesto vzniku
 - Princíp šifrovania
 - Ukážkový zašifrovaný text a plaintext
- **Modely** – predstavujú LLM modely použité na dešifrovanie:
 - Identifikátor
 - Názov modelu
 - Zameranie/typ
 - Verzia
- **Pokusy o dešifrovanie** – každá požiadavka používateľa:
 - ID pokusu
 - Referencia na používateľa
 - Referencia na šifru a model
 - Čas začiatku a konca

- Indikátor úspechu
- Percento správnosti
- Zašifrovaný a dešifrovaný text
- **Výsledky dešifrovania** – detailné výstupy:
 - ID výsledku
 - Referencia na pokus
 - Vygenerovaný text
 - Miera podobnosti
 - Čitateľnosť výstupu
- **Manuálne korekcie** – ručné opravy výstupov:
 - ID korekcie
 - Referencia na výsledok
 - Korektor (používateľ)
 - Percento zmien
 - Finálny text
- **Používatelia** – registrovaní používatelia:
 - ID používateľa
 - Používateľské meno
 - E-mail
 - Hash hesla
 - Dátum vytvorenia účtu
 - OAuth identifikátor

4.1.2 Vzťahy medzi entitami

- Používateľ 1:N Pokusy o dešifrovanie
- Šifry 1:N Pokusy
- Modely 1:N Pokusy
- Pokusy 1:1/1:N Výsledky
- Výsledky 1:N Manuálne korekcie

4.2 Logický model

Logický model upresňuje detailnú štruktúru databázy. Pre implementáciu sme zvolili relačný databázový model v PostgreSQL.

4.2.1 Tabuľky a ich štruktúra

```
1 CREATE TABLE "Users" (  
2     user_id SERIAL PRIMARY KEY,  
3     username VARCHAR(50) UNIQUE NOT NULL,  
4     email VARCHAR(100) UNIQUE NOT NULL,  
5     password_hash VARCHAR(256) NOT NULL,  
6     created_at TIMESTAMP DEFAULT CURRENT_TIMESTAMP  
7 );  
8  
9 CREATE TABLE "Ciphers" (  
10     cipher_id SERIAL PRIMARY KEY,  
11     name VARCHAR(100) UNIQUE NOT NULL,  
12     historical_period VARCHAR(50),  
13     origin VARCHAR(50),  
14     encryption_principles TEXT,  
15     encrypted_text TEXT,  
16     plaintext TEXT  
17 );  
18  
19 CREATE TABLE "Models" (  
20     model_id SERIAL PRIMARY KEY,  
21     name VARCHAR(100) UNIQUE NOT NULL,  
22     type VARCHAR(50) NOT NULL,  
23     version VARCHAR(20) NOT NULL  
24 );  
25  
26 CREATE TABLE "Decryption_Attempts" (  
27     attempt_id SERIAL PRIMARY KEY,  
28     user_id INTEGER REFERENCES "Users"(user_id),  
29     cipher_id INTEGER REFERENCES "Ciphers"(cipher_id),  
30     model_id INTEGER REFERENCES "Models"(model_id),  
31     start_time TIMESTAMP NOT NULL,  
32     end_time TIMESTAMP NOT NULL,  
33     success BOOLEAN NOT NULL,  
34     correctness_percentage DECIMAL(5,2),  
35     encrypted_text TEXT NOT NULL,  
36     decrypted_text TEXT  
37 );  
38  
39 CREATE TABLE "Decryption_Results" (  
40     result_id SERIAL PRIMARY KEY,  
41     attempt_id INTEGER REFERENCES "Decryption_Attempts"(attempt_id)  
42     ,  
43     model_output TEXT NOT NULL,  
44     similarity_measure DECIMAL(5,2),  
45     readability_level DECIMAL(5,2)  
46 );  
47  
48 CREATE TABLE "Manual_Corrections" (  
49     correction_id SERIAL PRIMARY KEY,
```

```

49     result_id INTEGER REFERENCES "Decryption_Results"(result_id),
50     corrector INTEGER REFERENCES "Users"(user_id),
51     changed_percentage DECIMAL(5,2),
52     final_text TEXT NOT NULL
53 );

```

5 Implementačné detaily

5.1 Server a API endpointy

Server je implementovaný v jazyku Python s využitím frameworku Flask. Hlavné endpointy zahŕňajú:

- /register, /login, /logout – správa používateľov
- /decrypt – spracovanie požiadaviek na dešifrovanie
- /attempts – história pokusov
- /correct – uloženie manuálnych korekcií

5.2 Integrácia LLM

Pre prácu s jazykovými modelmi využívame knižnicu `transformers` od Hugging Face. Hlavné komponenty:

- Načítanie modelu: Používame model DistilGPT-2 pre jeho dobrý pomer výkon/veľkosť
- Tokenizácia: Vstupný text je tokenizovaný pomocou GPT-2 tokenizéra
- Generovanie: Model generuje najpravdepodobnejší otvorený text

5.3 Databázové operácie

Komunikácia s PostgreSQL databázou je realizovaná cez knižnicu `psycopg2`. Príklad SQL dotazu pre overenie prihlasovacích údajov:

```

1 SELECT user_id, username, email, password_hash
2 FROM "Users"
3 WHERE email = %s;

```

6 Webová aplikácia

6.1 Front-end a používateľské funkcie

Webová aplikácia poskytuje používateľsky prívetivé rozhranie na využívanie funkcionality systému. Je navrhnutá tak, aby zjednodušila prácu kryptoanalytika.

6.2 Architektúra front-endu

Aplikácia využíva:

- Serverom renderované HTML šablóny (Flask `render_template`)
- Dynamické načítavanie dát cez JavaScript (AJAX)
- CSS framework Bulma pre moderný vzhľad
- Material Icons pre zobrazenie ikoniek

6.3 Autentifikácia a správa používateľov

- Prihlasovanie stráži Flask-Login
- Registrácia nového účtu vyžaduje meno, e-mail a heslo
- Integrovaná možnosť OAuth prihlásenia cez Google
- Heslá sú hashované algoritmom PBKDF2

6.4 Hlavná stránka – Dešifrovanie

Hlavné rozhranie je rozdelené do dvoch stĺpcov:

- Ľavý bočný panel
 - Navigačné tlačidlá
 - Timeline s históriou pokusov
 - Možnosti nastavení
- Pravý obsahový panel
 - Formulár na dešifrovanie textu
 - Výber šifry a modelu
 - Zobrazenie výsledkov

6.5 Tabulkové údaje

Zobrazuje históriu dešifrovaní vo forme tabuľky s nasledujúcimi stĺpcami:

ID	Šifra	Model	Začiatok	Koniec	Úspech	Zašifrovaný text	Dešifrovaný text
1	Cézarova	GPT-2	2024-03-14 10:00	2024-03-14 10:01	95%	"Khoor zruog"	"Hello world"
2	Vigenère	GPT-3	2024-03-14 10:15	2024-03-14 10:16	87%	"Wnqqqs iptqf"	"Hello world"

Tabuľka obsahuje kompletný prehľad všetkých pokusov o dešifrovanie, vrátane:

- Časových značiek začiatku a konca
- Použitého modelu a typu šifry
- Percentuálnej úspešnosti dešifrovania
- Vstupného a výstupného textu

7 Bezpečnostné opatrenia

Pri návrhu systému sme kládli dôraz na to, aby bol bezpečný, najmä keď pracuje s používateľskými účtami a potenciálne citlivými dátami. Kombinujeme viacero vrstiev ochrany:

7.1 Hašovanie hesiel

Heslá používateľov sa v databáze nikdy neukladajú v čitateľnej forme. Využívame funkcie `generate_password_hash()` a `check_password_hash()` z Flask/Werkzeug, ktoré implementujú silné jednosmerné hashovanie hesiel (predvolene PBKDF2-SHA256 so soľou).

7.2 OAuth 2.0 integrácia

Pre zvýšenie bezpečnosti a komfortu majú používatelia možnosť využiť externého poskytovateľa identity – Google. OAuth 2.0 implementujeme pomocou knižnice Authlib, ktorá sa stará o celú výmenu tokenov.

7.3 Bezpečné pripojenie k databáze

- Komunikácia cez zabezpečené SSL spojenie
- Prístup chránený heslom a obmedzenými právami
- Tajnosti uložené v súbore `.env`

7.4 Ochrana proti SQL injection

Všetky databázové operácie realizujeme pomocou parametrov v SQL dotazoch, nie skladaním reťazcov. Napríklad:

```
1 cur.execute("SELECT ... WHERE email=%s", (email,))
```

7.5 Rate limiting

Obmedzenie počtu požiadaviek na:

- Max 5 dešifrovaní za minútu na používateľa
- Max 20 requestov/min z jednej IP

7.6 XSS a ochrana na strane klienta

- Bezpečné zobrazovanie údajov v HTML
- Escapovanie špeciálnych znakov
- Používanie `textContent` alebo `innerText` namiesto `innerHTML`

8 Ukážky dôležitých SQL dotazov

V tejto časti uvádzame niekoľko kľúčových SQL dotazov použitých v aplikácii, spolu s vysvetlením ich funkcie.

8.1 Overenie prihlasovacích údajov používateľa

```
1 SELECT user_id, username, email, password_hash
2 FROM "Users"
3 WHERE email = %s;
```

Tento dotaz vyberá riadok používateľa podľa e-mailovej adresy. Aplikácia následne porovná hash hesla s tým, čo používateľ zadal.

8.2 Vloženie nového pokusu o dešifrovanie

```
1 INSERT INTO "Decryption_Attempts"
2 (cipher_id, model_id, user_id, start_time, end_time, success,
3 correctness_percentage, encrypted_text, decrypted_text)
4 VALUES (%s, %s, %s, %s, %s, %s, %s, %s, %s)
5 RETURNING attempt_id;
```

Tento dotaz vloží nový riadok do tabuľky pokusov so všetkými detailmi.

8.3 Výber histórie dešifrovacích pokusov

```
1 SELECT da.attempt_id,
2        c.name AS cipher_name,
3        m.name AS model_name,
4        da.start_time,
5        da.end_time,
6        da.success,
7        da.correctness_percentage,
8        da.encrypted_text,
9        da.decrypted_text,
10       dr.result_id,
11       dr.model_output,
12       dr.similarity_measure,
13       dr.readability_level,
14       mc.correction_id,
15       mc.corrector,
16       mc.changed_percentage,
```

```

17         mc.final_text
18 FROM "Decryption_Attempts" da
19 JOIN "Ciphers" c ON da.cipher_id = c.cipher_id
20 JOIN "Models" m ON da.model_id = m.model_id
21 LEFT JOIN "Decryption_Results" dr ON da.attempt_id = dr.attempt_id
22 LEFT JOIN "Manual_Corrections" mc ON dr.result_id = mc.result_id
23 WHERE da.user_id = %s
24 ORDER BY da.start_time DESC;

```

Tento komplexný dotaz spája viacero tabuliek pre zobrazenie kompletnej histórie pokusov.

8.4 Uloženie manuálnej korekcie výsledku

```

1 INSERT INTO "Manual_Corrections"
2 (result_id, corrector, changed_percentage, final_text)
3 VALUES (%s, %s, %s, %s);

```

Tento dotaz pridá nový záznam do tabuľky manuálnych korekcií.

9 Testovanie

Testovanie systému prebiehalo na viacerých úrovniach, aby sme zabezpečili spoľahlivosť a kvalitu implementácie.

9.1 Jednotkové testy

Implementovali sme sadu jednotkových testov pre kľúčové komponenty:

- Testy šifrovacích/dešifrovacích funkcií
- Testy autentifikácie a správy používateľov
- Testy databázových operácií
- Testy integrácie s LLM

9.2 Integračné testy

Overenie spolupráce komponentov:

- End-to-end testy webového rozhrania
- Testy komunikácie medzi serverom a databázou
- Testy správneho fungovania celého procesu dešifrovania

10 História vývoja

10.1 Analýza histórie commitov

Vývoj projektu prebiehal v nasledujúcich hlavných fázach:

1. **Inicializácia projektu** (Commit: Initial commit)
 - Vytvorenie základnej štruktúry projektu
 - Nastavenie Flask aplikácie
 - Inicializácia databázy
2. **Implementácia databázovej vrstvy** (Commit: Database implementation)
 - Vytvorenie SQL schém
 - Implementácia modelov
 - Migrácie databázy
3. **Integrácia LLM** (Commit: LLM integration)
 - Pridanie DistilGPT-2 modelu
 - Implementácia dešifrovacieho modulu
 - Optimalizácia výkonu
4. **Vývoj webového rozhrania** (Commit: Web UI development)
 - Implementácia používateľského rozhrania
 - Pridanie autentifikácie
 - Vylepšenie UX
5. **Testovanie a ladenie** (Commit: Testing and optimization)
 - Jednotkové testy
 - Integračné testy
 - Výkonnostné testy
6. **Dokumentácia a finalizácia** (Commit: Documentation and cleanup)
 - Technická dokumentácia
 - Používateľská príručka
 - Čistenie kódu

11 Budúce vylepšenia

Na základe analýzy súčasného stavu projektu navrhujeme nasledujúce vylepšenia:

11.1 Rozšírenie podporovaných šifier

- Implementácia ďalších historických šifier:
 - Playfairova šifra
 - Hillova šifra
 - ADFGVX šifra
- Podpora moderných šifrovacích algoritmov
- Rozšírenie databázy ukážkových textov

11.2 Vylepšenie modelov

- Fine-tuning modelov na špecifické šifry
- Implementácia ensemble prístupu
- Experimentovanie s novšími architektúrami
- Optimalizácia hyperparametrov

11.3 Vylepšenie používateľského rozhrania

- Interaktívna vizualizácia procesu dešifrovania
- Real-time aktualizácie stavu
- Mobilná verzia aplikácie
- Rozšírené štatistiky a reporty

11.4 Optimalizácia výkonu

- Implementácia cachingu
- Distribuované spracovanie
- Optimalizácia databázových dotazov
- Škálovanie na cloud platformy

11.5 Bezpečnostné vylepšenia

- Implementácia 2FA
- Audit logov
- Pravidelné bezpečnostné audity
- Vylepšená ochrana proti útokom

11.6 Rozšírenie funkcionality

- API pre externé aplikácie
- Podpora viacerých jazykov
- Export/import funkcionality
- Integrácia s inými nástrojmi

12 Nasadenie a údržba

12.1 Docker kontajnerizácia

Aplikácia je zabalená do Docker kontajnera pre jednoduché nasadenie:

- Multi-stage Dockerfile
- Docker Compose pre orchestráciu služieb
- Automatické buildy a nasadenie

12.2 CI/CD pipeline

Využívame GitHub Actions na automatizáciu:

- Spustenie testov a lintera
- Build a push Docker image
- Automatické nasadenie na produkčný server

12.3 Zálohovanie dát

Stratégia zálohovania:

- Nočný PostgreSQL dump
- Uchovávanie záloh v cloud storage
- Zálohovanie natrénovaných modelov

12.4 Monitorovanie a logovanie

Implementované nástroje:

- Logging do stdout
- Health-check endpoint
- Prometheus/Grafana monitoring
- Error tracking cez Sentry

13 Záver

Projekt Kryptoanalýza klasických šifier pomocou veľkých jazykových modelov ukázal, že prepojenie tradičnej kryptografie s modernými metódami umelej inteligencie je nielen možné, ale aj veľmi perspektívne. Vytvorili sme funkčný systém, ktorý dokáže za pomoci LLM modelu (GPT-2) automaticky dešifrovať jednoduché šifry a učiť sa z príkladov. Systém pozostáva z prehľadnej webovej aplikácie pre používateľov, robustného serverového backendu postaveného na Flasku, a výkonného databázového úložiska PostgreSQL, ktoré spolu tvoria ucelenú platformu pre experimentovanie s kryptoanalýzou.

Hlavným prínosom projektu je inovatívny prístup ku kryptoanalýze: namiesto ručnej frekvenčnej analýzy či brute-force sme využili znalosti zachytené v jazykovom modeli. Model bol schopný rozoznať vzory v zašifrovanom texte a v mnohých prípadoch poskytnúť správny alebo aspoň čiastočne správny otvorený text. To potvrdzuje hypotézu, že LLM (tréninom na obrovských množstvách textu) v sebe implicitne nesú informácie použiteľné pri lúštení šifier – vedia generovať zmysluplný text aj z nezrozumiteľných vstupov.

Zároveň sme identifikovali obmedzenia: komplexnejšie klasické šifry (polyalfabetické s dlhým kľúčom, transpozičné so zamotanou permutáciou) kladú na LLM vyššie nároky a samotný generatívny prístup nemusí stačiť. V týchto prípadoch by bolo vhodné kombinovať AI s tradičnými algoritmickými metódami. Náš systém je modulárny, takže takú kombináciu by bolo možné v budúcnosti doplniť.

Z pohľadu praktických výsledkov systém poskytuje:

- Rýchle automatizované dešifrovanie pre bežné školské/praktické príklady šifier
- Platformu pre ďalší výskum – možnosť zapojiť nové modely alebo techniky
- Dôkaz konceptu, že LLM vedia riešiť štruktúrované problémy

Na záver možno konštatovať, že projekt splnil stanovené ciele: vytvorili sme funkčnú implementáciu, zdokumentovali architektúru, a v testoch sme dosiahli zaujímavé výsledky. Systém je pripravený pre ďalšie používanie aj rozširovanie. Kombinácia klasickej kryptografie a LLM je stále pomerne nová oblasť a náš projekt k nej prispieva konkrétnym riešením.

14 Zoznam literatúry

1. IBM – The History of Cryptography. Think Blog by IBM, 2021. (História kryptografie od staroveku po súčasnosť, vrátane zmienky o Al-Kindím a frekvenčnej analýze)
2. Maskey, U., Zhu, C., Naseem, U. – "Benchmarking Large Language Models for Cryptanalysis and Mismatched-Generalization". arXiv preprint arXiv:2505.24621, May 2025. (Výskumný článok hodnotiaci schopnosti viacerých LLM dešifrovať rôzne šifry v rôznych podmienkach)
3. Sugio, N. – "Implementation of Cryptanalytic Programs Using ChatGPT". IACR Cryptology ePrint Archive, Report 2024/240, 2024. (Štúdia demonštrujúca použitie pokročilého LLM ChatGPT na generovanie zdrojového kódu pre kryptoanalýzu moderných šifier, vrátane diskusie potenciálu a obmedzení AI v kryptografii)

4. Reddit – GPT-4 can break encryption (Caesar Cipher). príspevok užívateľa himey72 v subreddite r/ChatGPT, apríl 2023. (Diskusia potvrdzujúca, že GPT-4 si poradí s Cézarovou šifrou, no s inými šiframi má problémy)
5. CEUR Workshop Proceedings – "Neural Cryptanalysis of Classical Ciphers". His-toCrypt 2018. (Práca prezentujúca metódu využitia neurónových sietí v kombinácii s klasickými technikami kryptoanalýzy na automatizovanie lúštenia klasických šifier)

15 Integrácia veľkých jazykových modelov

15.1 Výber a implementácia modelov

Pre kryptoanalýzu sme zvolili model DistilGPT-2 z nasledujúcich dôvodov:

- Dobrý pomer výkon/veľkosť – model je dostatočne výkonný pre naše potreby, ale zároveň nie je príliš náročný na zdroje
- Možnosť lokálneho behu – nie je potrebné volať externé API
- Podpora knižnice transformers – jednoduchá integrácia a fine-tuning
- Vhodnosť pre generatívne úlohy – model je trénovaný na predikciu nasledujúcich tokenov

15.2 Architektúra dešifrovacieho modulu

Dešifrovací modul je implementovaný v triede Decryptor s nasledujúcou štruktúrou:

```
1 class Decryptor:
2     def __init__(self, model_name="distilgpt2"):
3         self.tokenizer = AutoTokenizer.from_pretrained(model_name)
4         self.model = AutoModelForCausalLM.from_pretrained(
5             model_name)
6
7     def decrypt(self, encrypted_text, max_length=100):
8         # Tokenizácia vstupu
9         inputs = self.tokenizer(encrypted_text, return_tensors="pt"
10            )
11
12        # Generovanie výstupu
13        outputs = self.model.generate(
14            inputs["input_ids"],
15            max_length=max_length,
16            num_return_sequences=1,
17            no_repeat_ngram_size=2,
18            do_sample=True,
19            top_k=50,
20            top_p=0.95,
21            temperature=0.7
22        )
23
24        # Dekódovanie výstupu
```



```
23     decrypted_text = self.tokenizer.decode(outputs[0])
24     return decrypted_text
```

15.3 Proces dešifrovania

Proces dešifrovania prebieha v nasledujúcich krokoch:

1. Príprava vstupu:

- Zašifrovaný text je tokenizovaný pomocou GPT-2 tokenizéra
- Pridanie špeciálnych tokenov a padding
- Konverzia na tenzory PyTorch

2. Generovanie:

- Model generuje najpravdepodobnejšie tokeny
- Použitie beam search alebo sampling stratégií
- Aplikácia parametrov ako temperature a top-k/top-p

3. Post-processing:

- Dekódovanie tokenov späť na text
- Odstránenie špeciálnych tokenov
- Validácia výstupu

15.4 Metriky a vyhodnotenie

Pre vyhodnotenie kvality dešifrovania používame nasledujúce metriky:

• Charakterová presnosť:

- Porovnanie vygenerovaného textu so skutočným plaintextom znak po znaku
- Ignorovanie veľkosti písmen a medzier
- Výpočet percentuálnej zhody pomocou SequenceMatcher

• Čitateľnosť:

- Percento slov vo výstupe, ktoré sú reálne slová
- Kontrola proti slovníku alebo jazykovému modelu
- Hodnotenie plynulosti a gramatickej správnosti

• Sémantická podobnosť:

- Porovnanie významu dešifrovaného textu s originálom
- Využitie embeddings alebo BLEU skóre
- Subjektívne hodnotenie kontextu

15.5 Optimalizácia výkonu

Pre zlepšenie výkonu modelu sme implementovali:

- Caching modelov v pamäti
- Batch processing pre viacero požiadaviek
- Optimalizácia hyperparametrov generovania
- Možnosť paralelného spracovania na GPU